

Kulturmiljöprogram Emmaboda kommun

Strängsmåla

Läsanvisning för områdesbeskrivning i kulturmiljöprogram

Emmaboda kommuns reviderade kulturmiljöprogram färdigställdes 2016 och består av 65 områdesbeskrivningar, en för varje miljö som inventerats inom projektet. Inom projektet har även GIS-information avsedda för kommunens handläggarkartor tagit fram. Fördelningen av antalet miljöer mellan socknarna ser ut som följande: Algutsboda socken - 19 miljöer, Långasjö socken - 19 miljöer och Vissefjärda socken - 24 miljöer. Därutöver har områdesbeskrivningar även tagits fram för tätorterna Lindås och Emmaboda. Nedan följer en beskrivning av områdesbeskrivningarnas upplägg och anvisningar hur de bör läsas.

Kartan

Områdesbeskrivningarna inleds med en karta över den aktuella miljön med olika markeringar som ger information om området och dess kulturhistoriska värden – huvudområde, kärnområde, fornlämningar och övrig kulturlämning.

- *Huvudområden* är områden med kulturhistoriska värden. De bidrar till förståelsen för området, genom att belysa ortens landskapliga förutsättningar och bredare historiska utveckling. I nästan alla bymiljöer finns områden i byns utkant som historiskt haft ekonomisk betydelse, som exempelvis madängar med madhus, fiskevatten, kvarnplats eller andra områden som besitter kulturhistoriska värden.
- *Kärnområden* är mindre områden inom miljön med särskilt höga kulturhistoriska värden, med koncentrationer av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, fornlämningar och/eller landskapsobjekt.
- *Fornlämningar eller potentiella fornlämningar* anger ett utdrag av de lämningar som finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, (FMIS). De lämningar som redovisas på kartan har någon av följande antikvariska bedömningar i FMIS; "fornlämning", övrig kulturhistorisk lämning" eller "bevakningsobjekt". Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- *Övrig kulturlämning* anger andra kulturhistoriska objekt och lämningar som upptäckts i samband med inventeringsarbetet, men som inte är registrerade i FMIS, exempelvis en vällagd stenmur, odlingsrösen, en husgrund, en brätugn eller en förfallen byggnad.

Kulturhistorisk värdeklassning

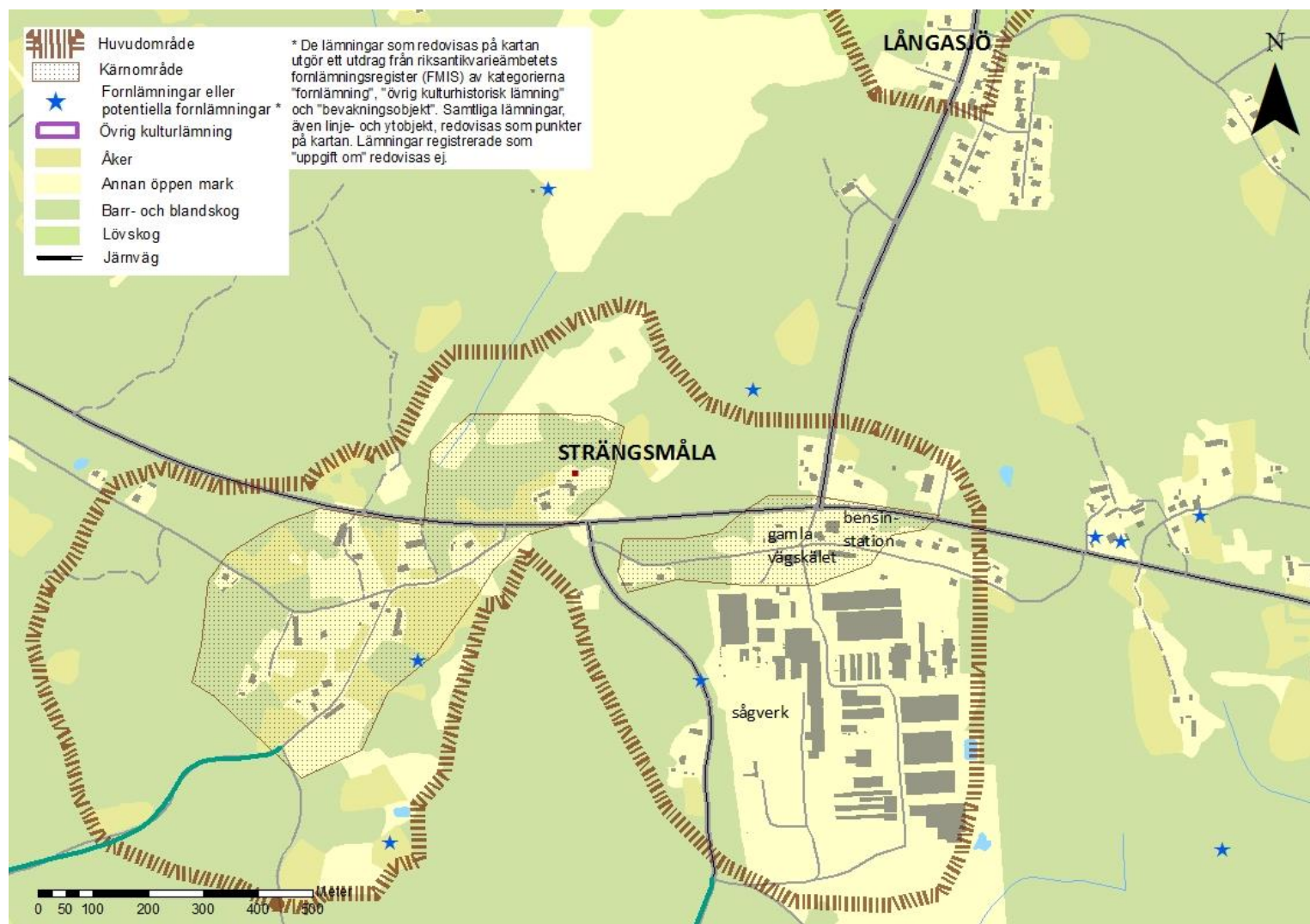
Under kartan anges vilken *kulturhistorisk klassning* miljön har i skala 1-3. Värdeklassningen är kopplad till huvudområdet, med undantag av Lindås och Emmaboda där klassningen istället knutits till respektive kärnområde.

- Klass 1 - miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett regionalt eller nationellt perspektiv. Här ingår de områden som utgör miljöer av riksintresse för kulturmiljövården och som är skyddade av Miljöbalken, de nationellt uppmärksammade glasbruksorterna och platser tydligt förknippade med författaren Vilhelm Moberg samt ett fåtal andra miljöer som är av mycket stort kulturhistoriskt värde för kommunen.
- Klass 2 - miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett kommunalt perspektiv.
- Klass 3 - miljön har ett visst kulturhistoriskt värde och är intressant ur ett kommunalt eller lokalt perspektiv. Ofta finns det omständigheter i miljön som otydliggjort dess kulturhistoriska värden, exempelvis igenväxning av odlingslandskapet, ombyggda eller moderniserade byggnader, riven bebyggelse.

I den efterföljande färgutan redovisas miljöns anknytning till kulturmiljöprofilens teman, vilket illustrerats med block i olika färger.

Själva texten i områdesbeskrivningarna inleds med en ingress, vilken utgör en sammanfattande värdebeskrivning av miljön där de viktigaste värdena omnämns. Därefter följer en övergripande beskrivning av huvudområdet och objekt av särskilt värde som ligger inom detta, det vill säga utanför kärnområdet, samt en värdebeskrivande text om kärnområdet med de objekt som ligger inom detta. Textavsnittet avslutas med en litteraturlista.

Därefter följer tre punktlistor; "Särskilt värdefulla karaktärsdrag, områden och objekt", redovisning av "Befintligt skydd" som finns för miljön och "Antikvariska rekommendationer och förslag till skydd". Områdesbeskrivningarna avslutas med historiska kartor och ett stort antal nytagna bilder med bildtexter som i stor utsträckning innehåller fastighetsbeteckningar.

STRÄNGSMÅLA

Klass 2

Skogslandets jordbruk: Representativt, välbevarat och välhållat odlingslandskap, särskilt utpekade som riksintresseområde för naturvården. Gårdsbebyggelse med äldre ovanligt stora mangårdsbyggnader, ekonomibyggnader och stenkällare. En ängslada.

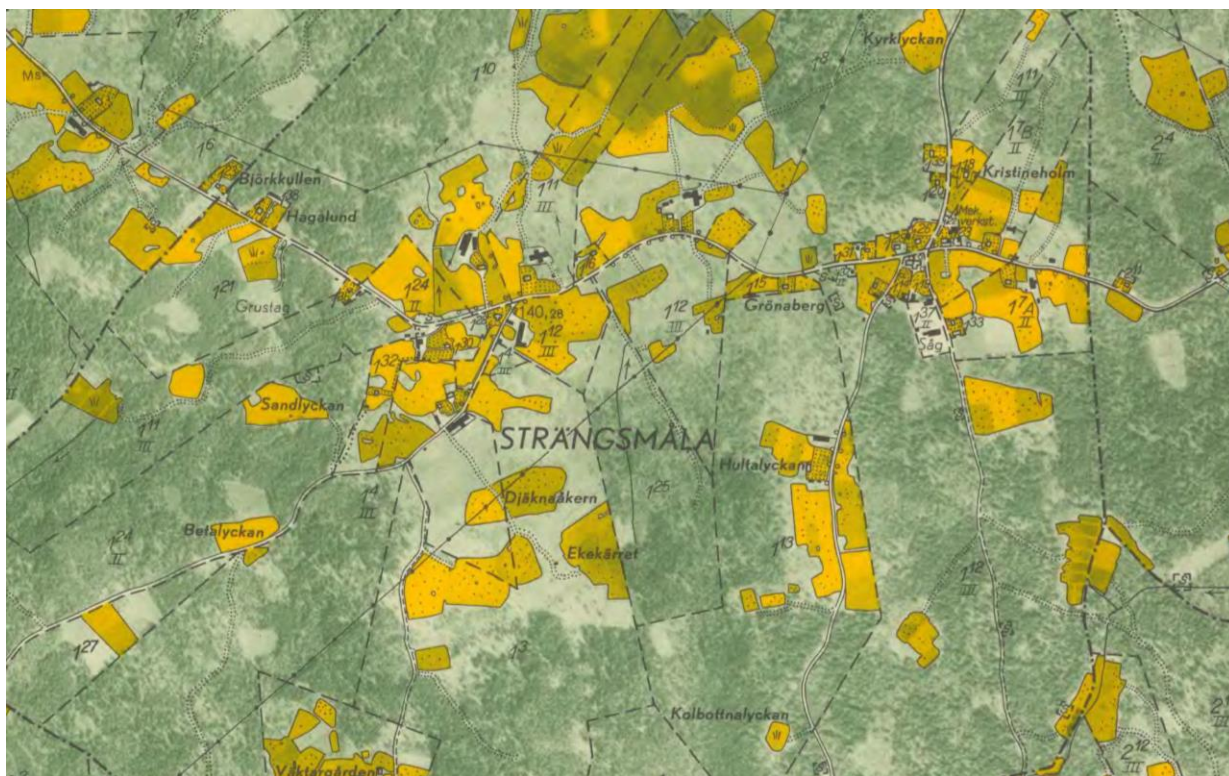
Viktig industri: Södra Timber Långasjö, fd Geijers såg, utpekad 2008 som en av kommunens viktigaste industrimiljöer.

Motorkulturen: Bensinmacken och f.d. Dackebuss bussterminal.

Övriga berättelser: Utvandrarbygd. Alfred Geijers resa till guldgrävning i Alaska på 1890-talet gjorde honom till en av de lyckade återvändarna, som startade upp lanthandel och så småningom det familjeägda sågverket. Hans kapital blev också startkapital till bildandet av Långasjö sockens sparbank. Många människors minnen är knutna till de olika mötesplatserna vid vägkorset; lanthandeln, tidigare Klintakrogen och Geijers affär.

Det Strängsmåla som en besökare möter är den del som ligger vid vägkorsningen mellan fem vägar. Korsvägen har lång kontinuitet som mötesplats, också tack vare Klintakrogen, Geijers lanthandel och bensinmacken. Sågverket som också har koppling till vägkorset har även en särställning som en stor industrimiljö med högt kulturhistoriskt värde. Bondbyn ligger en bit söder om korsningen. I bondbyn finns delar av ett traditionellt jordbrukslandskap med tillhörande bebyggelse kvar, också utpekad som riksintresse för naturvården. En del mangårdsbyggnader har förändrats medan några är till det yttre bevarade i ursprunglig form. Flera mangårdsbyggander är särskilt stora och påkostade med särskilt utsmyckade verandor, fönster eller dörrar.

Strängsmåla ligger någon kilometer söder om Långasjö samhälle. Miljön präglas av tre områden. Dels vägkorsningen med Geijers f.d. lanthandel och bensinmacken (egentligen två vägkorsningar, en äldre och en yngre). Dels sågen, en av kommunens viktigaste industrimiljöer. Dels bondbyn, vilken dessutom har ett ovanligt välbevarat och skyddsvärt öppet odlingslandskap med stenbefriade åkrar och inägor, stenmurar, impediment med lövträd som ek, bok och lind, och är utpekad som riksintresseområde för naturvården. Huvudområdets vägar har stor betydelse eftersom korsvägen var så viktig från slutet av 1800-talet, och vägarna representerar den mötesplats som uppstod. Centralt i bondbyn har vägarna till övervägande del samma sträckning som i början av 1800-talet. De tre huvudområdena beskrivs mer nedan under respektive kärnområde.

Utsnitt ur ekonomiska kartan från cirka 1940.

Många berättelser och några sägner är knutna till Strängsmåla. Några av de mera kända handlar om Alfred Geijers resa till guldgrävning i Alaska på 1890-talet. Han blev en av de lyckade återvändarna, som startade upp lanthandel och så småningom det familjeägda sågverket. Hans kapital blev också startkapital till bildandet av Långasjö sockens sparbank. Platsen mitt emot lanthandeln användes också ibland som marknadsplats. Eftersom vägkorsningen och de olika verksamheter som uppstod här var en så pass viktig mötesplats, som fanns under mycket lång tid, är Strängsmåla också förknippat med många människors minnen. En av de karaktärer som präglade platsen är t ex ”Per på Krogen”, som var en legend i Långasjö. Långasjöprästen Johan Thelin har skrivit Pers levnadshistoria, samt sammanställt en del av berättelserna om honom ¹. Annars är det ovanligt med nedtecknade levnadsöden. Vid vägen ska ha funnits en offerkälla. Enligt uppgift offrade socknens söderut boende kyrkobesökare i denna källa på hemvägen från gudstjänsten. En viss Johan Gustav, kallad *Bekymmerslös*, som levde i början av 1800-talet uppges ha hittat massor av skillingmynt i denna källa².

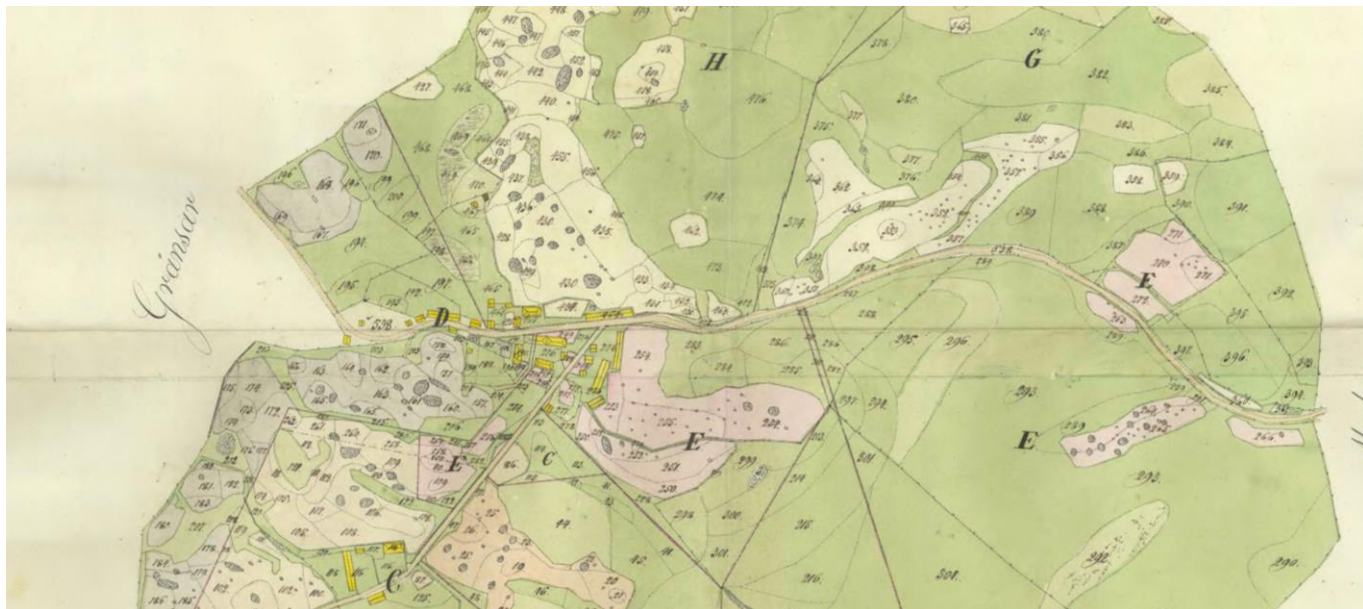
Strängsmåla är en by som varit befolkad under forntiden. Här finns flera registrerade fornlämningar, t ex en forntida boplats utan synlig anläggning ³. En annan plats med historia är, eller ”plats med tradition”, är en grop ⁴ där det enligt en sägen gömdes ”massor av tjuvgods för 200-300 år sedan, stulet från rika, ämnat åt fattiga”. Det ska också ha funnits en plats som kallades Gastkullarna. En välbevarad malttork till hälften ingrävd i en backe fanns på 1930-talet. Väster om sågverksområdet, invid gamla byvägen mot Prämboda, ligger en gård, Hultalyckan (Långasjö 1:13). Den är ovanligt välbevarad och ålderdomlig, med bevarade originaldelar på husen; paneler, fönster, traditionella dörrar med mera. Sidobyggnader, varav en ryggåsstuga, och traditionell ladugård finns också kvar. En traditionell trädgård med grusgång, fruktträd och särskilt utsmyckad smidesgrind med husets namn hör också till bilden. Alla hus har högt autenticitetsvärde och patina och därför sammantaget högt kulturhistoriskt värde.

¹ Långasjökrönikan 1983 och Träskoposten nr 4, 2010

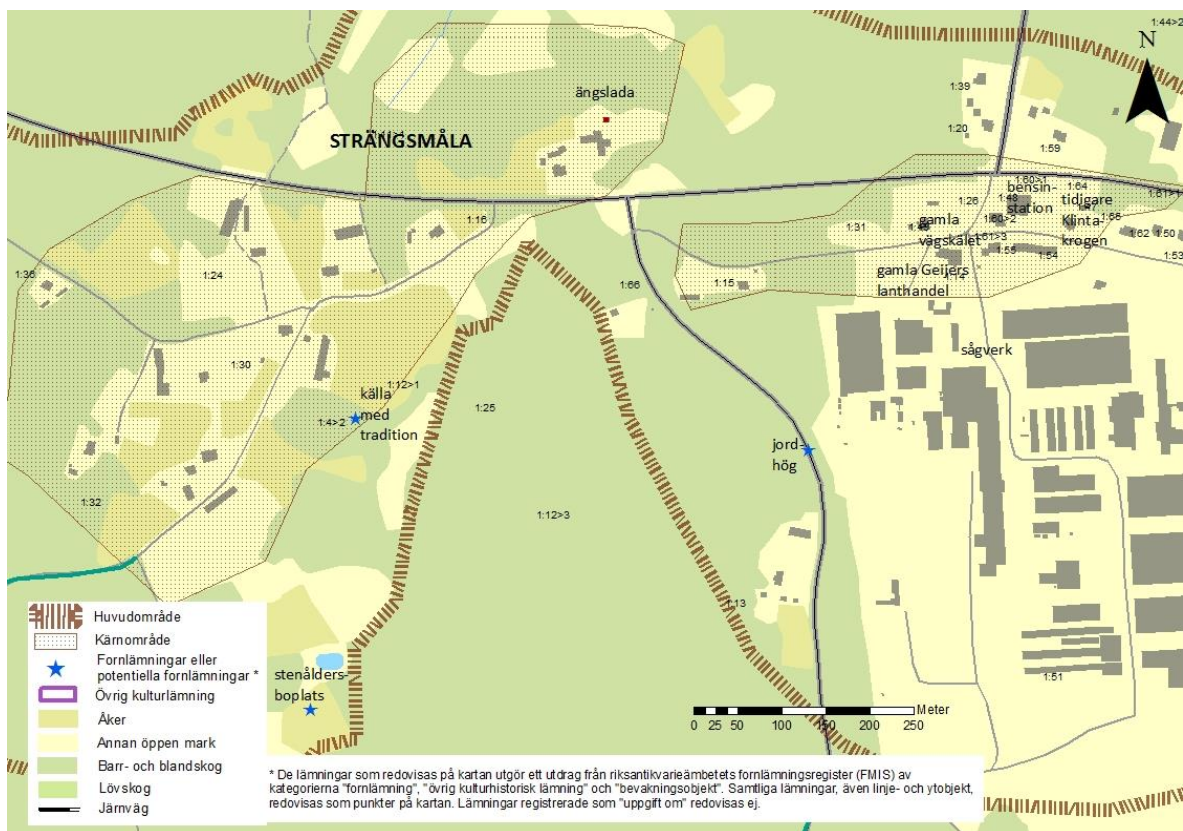
² RAÄ-nummer Långasjö 108:1

³ RAÄ-nummer Långasjö 143:1. En yta av ca 60x40 m. Uppe på krönet av höjden tillvaratogs 2 fynd varav 1 avslag, kristianstadsflinta och 1 avslag kvarts.

⁴ RAÄ-nummer Långasjö 42:1. Gropen ska ha varit 3x2,5 m och 0,2 m djup.

Utsnitt ur karta uppritad i samband med enskifte i byn 1822.

Ett kärnområde i byn och ett vid vägkorsningarna.

Kärnområde Strängsmåla vägkorsning och sågverk

Platsen för den historiska vägkorsningen finns ännu kvar framför f.d. Geijers lanthandel. Den röda stugan mitt emot hör också till denna miljö (Den gamla Klintakrogen låg också på denna vägsträcka och en yta som användes som marknadsplats). Den gula f.d. lanthandelsbyggnaden har mycket höga kulturhistoriska och lokalhistoriska värden i Långasjö. Den har inrymt både lanthandeln och bostad, och har senare byggts om till kontor åt sågverket. Själva byggnaden har dock inte byggts om med hänsyn till husets karaktär. Detta påverkar upplevelsen av platsen idag. Staket, stolpar och smidesgrind är viktiga i miljön.

Klintakrogen är ett välkänt och ännu levande namn i Strängsmåla och Långasjö, trots att krogen är borta (sedan den brann 2005). Det fanns en krog här på 1800-talet och en ny från 1970-talet (1969-2005). Båda har brunnit, men platsen som mötesplats förknippat med minnen spelar ännu roll för folk. Krogen fick troligen namn av klinten, den branta backen varpå krogen och senare lanthandeln ligger samt av den skarpa vägkröken, kroken. Det ursprungliga namnet skulle då varit Klintakroken⁵. Den gamla mötesplatsen och vägkorsningen blev mindre betydelsefull sedan den nya vägen mot Vissefjärda, stod färdig (1954). Bensinmacken och senare nya Klintakrogen bidrog också till att den nya vägkorsningen, strax norr om, ersatte den gamla. När lanthandeln lade ner (på 1990-talet) försvann den gamla mötesplatsen i korsvägen.

Sågverket (1902) kunde startas tack vare pengar från återvändaren Alfred Geijer och är på så sätt också en del av emigranthistorien. Sågen expanderade och byggdes ut på 1950- och 1960-talen⁶. Emmaboda kommun, och Långasjö socken i synnerhet, kännetecknas i ett regionalt industrihistoriskt perspektiv av sina sågverk. De betraktades därför som en anläggningstyp av särskilt intresse. Inget av de idag bevarade sågverken har dock några exceptionella kulturmiljökvaliteter avseende äldre byggnadsbestånd eller bevarade maskiner. Delvis utifrån kvaliteter i den fysiska miljön, delvis utifrån industrihistoriska faktorer har Södra Timber Långasjö dock (2008) valts ut som en av kommunens viktigaste industrimiljöer. Södra Timber Långasjö, f.d. Geijer & Söner, är det äldsta och största av de moderna sågverken i Emmaboda kommun. Miljön bedöms i sin helhet som kulturhistoriskt intressant, om än svåröverblickad och stadd i ständig förändring. På platsen finns ett stort byggnadsbestånd med byggnader av olika ålder.

Bensinmacken som byggdes i samband med den nya vägen på 1950-talet är en yttring för bilismens tidevarv. F.d. Dackebuss bussterminalen finns också mitt emot.

Kärnområde Strängsmåla by

Bondbyn Strängsmåla by består av sex gårdar⁷. Bebyggelsen karaktäriseras av att den är skiftad (enskifte 1822). Alla gårdar ligger tydligt utskiftade en bit ifrån gamla bykärnan. Bara en gård ligger kvar ungefär i gamla läget (Strängsmåla 1:12). Byn karaktäriseras av stora påkostade

⁵ Det ska ha funnits en "utfattig tiggare" man vid namn Sven Klint som bodde i en backstuga (Ledstugan) i Strängsmåla på 1790-talet. Troligen fick han också namn efter platsen.

⁶ 1942 var sågen 3000 m², 1978 160 000 m² efter mängder av grus och fyllnadsmassor.

⁷ Byn har så länge man vet varit skattehemman, det vill säga bönderna har varit friälgande bönder som betalat skatt till Vadstena krigsmanshus, som var en pensionsinrättning för åldriga och invalida soldater.

mangårdsbyggander. Alla gårdar har ladugårdar och andra ekonomibyggnader, samt flera olika sidobyggnader, typ undantagshus.

I bondbyn finns också ett större garage som är ett fysiskt minne från Rudolf Petterssons åkeri och familjen Klaessons taxiverksamhet, föregångaren till Dackebuss, se vidare i faktaruta nedan.

Bybebyggelsen omges av ett representativt, välbevarat och välhävdat odlingslandskap med flera olika naturbetesmarker, vilket bedömts som en miljö av riksintresse för Naturvården. I området finns en stor artrikedom⁸. Stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, hamlade lindar och stora vårdträd utgör viktiga delar i landskapet.

Alfred Geijer (1870-1949)

Alfred föddes på en gård i Strängsmåla 1870, men såg ingen framtid i att jobba hemma i lantbruket. Redan som 16-åring gav han sig iväg till Stockholm och jobbade där i några år tills han hade sparat ihop tillräckligt med pengar till en amerikabiljett. I Amerika blev det alla möjliga jobb innan han hörde talas om att det fanns guldfyndigheter i Alaska. Innan han begav sig dit reste han 1897 hem till Sverige och gjorde tillsammans med sin far upp planerna för en affärsfastighet på Klintakrogen. Tillbaka i Amerika började färden mot guldlandet Klondyke och där väntade hårt slit och stora uppostringar. Men med målet om en egen affärsrörelse hemma i Sverige i tankarna var det värt alltihop. 1901 lämnade Alfred Alaska med en försvarlig pengasumma som skulle räcka till en affärsbyggnad och ett handelslager. Han lyckades! 1902 öppnades butiken som var grunden till det sågverk som står här än idag. 1914 inleddes handeln med skog och trävaror. 1936 övertog äldste sonen Herbert ansvaret för lanthandeln medan Alfred ägnade sig mer åt sågverksamheten.

Under perioden 1850-1930 emigrerade 1400 personer från Långasjö socken. Alfred Geijer var en av dem. Guldgrävarstugan vid vandrarhemmet är byggd som en kopia av den stuga som Alfred Geijer byggde 1897 i Klondyke, Bonanza Creek i Alaska.

Ur Träskoposten nr 3-2008

Från A-Ford till Dackebuss

Tage Klaesson var en mycket välkänd profil under sin verkamma tid i Långasjö. Alla skolbarn som transporterades till skolan eller togs med på spännande skolresor. Alla sjuka och krassliga och barnaföderskor som behövde till läkare eller BB. Festsugna ungdomar, pensionärer, ja, var och en som behövde forslas från en punkt till en annan, behövde bara ringa Tage Klaessons Taxi. Hans hustru Greta var delägare i firman och hade även hon trafik kort. Tage förvärvade Rudolf Petterssons åkeri i Strängsmåla. Från 1949 blev Tage Klaesson skolskjutsentreprenör efter att skolväsendet i Långasjö centraliserades till kyrkskolan. Undervisningen i bygdeskolorna Harebo och Allgunås upphörde, barnen i byarna fick för första gången åka bil till skolan. Långasjö Taxi & Buss övertogs av sönerna Bruno, Tommy och Bo, i tredje generationen. Långasjö Taxi & Buss gick samman med Vissefjärda Taxi och bildat Dackebuss AB (1987) med 2006 Dackebuss AB för gott att sälja hela rörelsen till företaget Flexbuss, med säte i Nybro.

Text från Bengt Johansson

⁸ Örtfloran är för trakten ovanligt rik. På våren blommar blåsippa, gullviva, nunneört, underviol, vätteros, trolldruva och skogsbingel. Flera slätter- och betes-gynnade växter finns, till exempel gullviva, prästkraige, slättergubbe, kattfot och den hänsynskrävande granspiran.

Referenser

Lantmäteriets historiska kartor

Riksantikvarieämbetets Fornsök

Rapport Industriarvsprojektet, 2008, Lotta Lamke, Kalmar läns museum

Gård och by i Långasjö socken

Träskoposten nr 3-2008, nr 4-2010

<http://ext-dokument.lansstyrelsen.se/Kalmar/Riksintressen/Naturvard/NRO08119.pdf>

Betydelsefulla karaktärsdrag, områden och objekt

- Delvis traditionell utformning av bebyggelsen. Mangårdsbyggnader från perioden ca 1820-1880-talet med typisk utformning, bevarad karaktär och ursprungliga byggnadsdelar. Ovanligt stora mangårdsbyggnader med glasverandor/utsmyckade dörrar/fönster och tillhörande trädgårdar i Strängsmåla by.
- Äldre ekonomibyggnader och stenkällare samt traditionella trädgårdar.
- Äldre, grusbelagda byvägar och deras sträckningar inom huvudområdet. Stenmurar, vägstenar och hamlade träd i vägmiljön.
- Den öppna ängs-, hag- och åkermarken centralt i byn med stenmurar, röjningsrösen, trädgårdesgårdar och hamlade träd. Öppenheten och ägoindelningarna.
- Två gamla vägkorsningar, med spår efter mötesplatser som lanthandeln, marknadsplatsen, bensinmacken.
- Taxigarage, Dackebuss ursprung.

Befintligt skydd

- **Fornlämningar** skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). En ny lag trädde i kraft 1 januari 2014, vilken bl.a. innebär att *lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna, samt tillkommit innan år 1850*, är skyddade. Detta medför att till exempel alla torp-/kvarnlämningar uppförda innan 1850 numera är skyddade. Fornlämningsregistret är under bearbetning. De på kartan med blå stjärnor markerade fornlämningarna utgår från bedömningar gjorda utifrån den tidigare Kulturminneslagen, fornminnesregistret, fornsök. Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- **Alla byggnader** omfattas av **varsamhetskravet i Plan- och Bygglagen**. Detta innebär att ändring av en byggnad alltid ska utföras varsamt, så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. (PBL 8 kap 17 §). Varsamhetskravet gäller både exteriört och interiört.
- **Särskilt värdefulla byggnader** och områden får inte förvanskas (PBL 8 kap 13 §). Även underhållet av en byggnad ska anpassas till dessa värden och till omgivningens karaktär (PBL 8 kap 14 §).
- **Odlingslandskapet** kring Strängsmåla är värderat som klass 2 i bevarandeprogrammet "Odlingslandskapet i Kalmar län – Bevarandeprogram, Emmaboda kommun", framtaget av Länsstyrelsen Kalmar län 1995.
- Värdefulla småmiljöer i jordbrukslandskapet, som till exempel åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och alléer, omfattas av **biotopskydd** enligt miljöbalken. Det innebär att de inte får tas bort eller skadas. (MB, 7 kap)
- Strängsmåla by är utpekad av Länsstyrelsen i Kalmar län som en värdefull **naturmiljö av riksintresse, natura 2000** (Naturvårdsverkets beslut Nr 11/00, 20000207, områdesnummer NRO08119). Värdeomdöme: "Representativt, välbevarat och välhävdad odlingslandskap med flera olika naturbetesmarker. Riklund- och hävdgynnad flora med inslag av västliga arter." Vidare beskrivs området som: "Område med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombination av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten", område med "sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter" samt "område med mycket rik flora/fauna".
- Strängsmåla sågverk är utpekad som en av Emmaboda kommuns mest kulturhistoriskt intressanta industrimiljöer i utredningen "Emmaboda kommuns industriarv" som togs fram av Kalmar läns museum år 2005.

Rekommendationer och förslag till skydd

- **Kärnområdena** är känsliga för förändringar och bör betraktas som kulturhistoriskt **särskilt värdefullt bebyggelseområden** enligt Plan- och bygglagen (PBL 8 kap 13 §). Fastighetsägare bör informeras om detta och vad det innebär. Områdena och deras byggnader får förändras, men inte rivas eller förvanskas. Husen ska underhållas så att de särskilda värdena och byggnadernas ursprungliga karaktär bevaras. Fasad- och takmaterial, utförande och kulörer samt äldre detaljer som dörrar och fönster bör bevaras, såtillvida det inte handlar om rena skyddsåtgärder, ex. täckning av överloppsbyggnader med plåttak.
- Inom **kärnområdena** bör nybyggnader och tillbyggnader anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning. Mer omfattande förändringar inom kärnområdet bör föregås av en **antikvarisk förundersökning**. Vid lovgivning och planläggning bör särskild antikvarisk hänsyn tas i dessa områden, vilket kan motivera att särskilda antikvariska kunskapsunderlag upprättas.
- Det är önskvärt att **planbestämmelser**, d.v.s. detaljplan eller områdesbestämmelser, upprättas för alla kärnområden. I områdesbestämmelserna bör en generell lovplikt införas för rivning, för åtgärder som avsevärt påverkar befintliga byggnaderna yttre utseende samt för åtgärder avseende ekonomibyggnader. Bebyggelsens kulturhistoriska värden bör i områdesbestämmelserna skyddas genom varsamhetsbestämmelser eller skyddsbestämmelser.
- Inom **huvudområdet** bör hänsyn tas till områdets kulturhistoriska värden. Gårdarnas byggnader med uthus och ekonomibyggnader som berättar om gånga tiders levnadsvillkor är viktiga. Ängsladorna tillhör denna äldre typ av ekonomi. Skyddsåtgärder som inte är traditionella material kan användas, t ex plåttak. Nybyggnader och tillbyggnader bör anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning.
- **Huvudområdets öppna odlingslandskap** har kulturhistoriskt bevarandeintresse. Åkerbruk, betesdrift samt skötsel av landskapselement i området bör främjas, i synnerhet i områden nära den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen, fornlämningar och andra kulturhistoriskt värdefulla landskapselement som stenmurar och rösen.
- **Gamla vägar** inom huvudområdet bör värnas vad gäller sträckning, bredd och detaljer som hör vägmiljön till. Grusvägar bör ej asfalteras eller ytterligare dras om.
- En dokumentation av byns bebyggelse är önskvärd.

Dagens vägkorsning ligger en bit norr om den gamla. Här finns bensinmacken (Strängsmåla 1:60). Intill låg den anrika Klintakrogen (som brann ned 2005).

F.d. Geijers lanthandel (Strängsmåla 1:14), en historiskt viktig byggnad och plats i Långasjö.

F.d. Geijers lanthandel (Strängsmåla 1:14), en historiskt viktig byggnad och plats i Långasjö. Idag ombyggd utan hänsyn till husets tidigare eller ursprungliga karaktär.

En äldre bild av Geijerslanthandel. En mötesplats och bärare av minnen från många människor.

En del av gamla Strängsmåla vägkorsning (Strängsmåla 1:14 och 1:49).

Arvet efter Alfred Geijer lever vidare i sågverket. Utifrån kvaliteter i den fysiska miljön och utifrån industrihistoriska faktorer har Södra Timber Långasjö (2008) valts ut som en av kommunens viktigaste industrimiljöer.

Bostadshuset på "Hultalyckan" är en mycket välbevarad s.k. salsbyggnad med frontespis, originalpanel, originaldörr och fönster. Trädgård med fruktträd, staket och smidesgrind (Strängsmåla 1:13).

Bevarad traditionell ladugård, samt smidesgrind med namnet HULTA-LYCKAN och året 1920 (?).

Två sidobyggnader hör också till gårdsmiljön. Den vänstra ålderdomlig, med åstak.

Stenbefriade öppna åkrar och stora mangårdsbyggander (Strängsmåla 1:24) präglar bondbyn Strängsmåla.

Mangårdsbyggnad med hyvlad ljus träpanel (Strängsmåla 1:24).

Tillhörande traditionell ladugård byggd i skiftesverk (Strängsmåla 1:24).

Fönster i gavelpartier och dubbel glasveranda ger karaktär åt denna mangårdsbyggnad (Strängsmåla 1:12).

Tillhörande ladugård med vällingklocka, som indikerar att gården varit stor, med flera anställda (Strängsmåla 1:12).

Traditionell ladugård i skiftesverk och bostadshus med oljemålad panel (Strängsmåla 1:4).

Till gården (Strängsmåla 1:4) hör även en sidobyggnad, kanske f.d. undantaget på gården.

En av gårdarna med bostadshus från första halvan av 1900-talet (Strängsmåla 1:12).

F.d. torp eller lägenhet på avstyckad tomt utmed gamla byvägen, med vacker smidesgrind (Strängsmåla 1:16).

Äldre källarbyggnad (Strängsmåla 1:12).

F.d. Klaessons taxibygnad (Strängsmåla 1:30).

En av de välbevarade gårdarna i Strängsmåla med flera olika ekonomibyggnader för olika funktioner. På tomten finns också en ängslada, ett madhus (Strängsmåla 1:8).

Bostadshus av sekelskiftstyp (1900), med traditionellt spjälstaket, hamlade askar och olika ekonomibyggnader och stenkällare (Strängsmåla 1:8).

Den tidigare lanthandeln, Geijers, låg vid en strategisk plats i samhället, vid en mötesplats mellan olika vägar och nära den gamla Klintakrogen. Väggorsningen har varit mötesplats och använts till marknader. Huset har levt vidare som sågverkets kontor.

